

ת"פ 255/02/16 - פרקליטות מחוז מרכז נגד כתיר קעיק, מאהדי גבאלי

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 255-02-16 פרקליטות מחוז מרכז נ' קעיק ואח'
בפני כבוד השופטת רבקה גלט

המאשימה	בעניין: פרקליטות מחוז מרכז ע"י ב"כ עו"ד הינד נבאלסי נגד 1. כתיר קעיק ע"י ב"כ עו"ד אלפסי 2. מאהדי גבאלי ע"י ב"כ עו"ד מנדלמן
הנאשמים	

הכרעת דין

החלטתי לזכות את הנאשמים מחמת הספק.

1. כתב האישום המתוקן מייחס לנאשמים עבירה של הדחה בעדות לפי סעיף 246(א) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977.

פרשת העובדות היא כי ביום 27.1.16, בשעות הבוקר, הגיע ג'ואד חאג' יחיא (להלן: "המתלונן") לבית המשפט המחוזי בלוד לצורך מתן עדות בתיק רצח, תפ"ח 35703-10-14 (להלן: "תיק הרצח"). בהמתינו לעדות, הלך המתלונן לקפיטריה שבבית המשפט, שם פגש בנאשמים. נאשם 1 הינו בנו של הנאשם בתיק הרצח, ונאשם 2 הינו בן דודו של נאשם 1. הנאשם 1, בראותו את המתלונן, ניגש אליו ואמר לו: "אם תכנס לתת עדות, מחר ההלוויה שלך יא בן זונה". בשלב זה, נאשם 2 גם הוא ניגש אל המתלונן ואמר לו: "אתה מרוסק הלילה".

2. הנאשמים כפרו באישום. לטענתם, אכן נכחו בקפטריה, עת פרצה תגרה אלימה, אך לא אמרו את המיוחס להם, אלא המתלונן הוא זה שאיים ותקף אותם.

מסד הראיות

3. מטעם התביעה העידו המתלונן ואחיו וויסאם. כמו כן, העיד אמיר חאג' יחיא, שהוא בנו של הקרבן בתיק הרצח, אשר נכח בעת ההתרחשות, בקפטריה.

מטעם ההגנה, העידו הנאשמים, וכן העיד עבד אל מאלק שנכח אף הוא בקפטריה.

4. אין מחלוקת על כך שביום האירוע התקיים בבית המשפט המחוזי דיון בתיק הרצח, אשר במהלכו ביקרו כל המעורבים בקפטריה. כמו כן, אין מחלוקת על כך שבשלב מסוים פרצה שם קטטה אלימה שכללה הנפה והשלכה של כסאות, ובעקבות זאת, אף היו נפגעים, ביניהם העד וויסאם. לא זו אף זו, עדי התביעה אינם מכחישים כי היו מעורבים בקטטה באופן פעיל, בהשלכת כסאות ובגידופים, שהופסקו רק בהתערבות משמר בתי המשפט. אלא שכתב האישום אינו עוסק בקטטה שפרצה, כי אם במעשה הדחה ממוקד, המיוחס לכל אחד מן הנאשמים, ואשר התבטא במשפט יחיד המיוחס לכל אחד מהם, כלפי המתלונן.

5. מכלול הראיות והטענות שעלו בסיכומים, מעלה כי נדרש בירור בשני מישורים: (א) האם הוכח, מבחינה עובדתית, כי הדברים המובאים בכתב האישום אכן נאמרו על ידי הנאשמים, ואם כן- (ב) האם היה בהם כדי לגבש את העבירה של הדחה בעדות, מבחינה משפטית.

לאחר בחינה, מסקנתי היא כי התשובה לשאלות בשני המישורים שלילית, היינו: לא עלה בידי התביעה להוכיח מבחינה עובדתית את אמירת הדברים מעבר לכל ספק סביר, ובכל מקרה, לא הוכח כי בסיטואציה שהתרחשה, היה בהם כדי לגבש את העבירה.

6. אדון בראיות ובקשיים שלו בשני המישורים, כסדר.

המבחן העובדתי

7. כאמור, שני הנאשמים מכחישים אמירת דברי הדחה ואיום כלפי המתלונן. טענתם היא כי המתלונן הוא שנהג בתוקפנות כלפיהם, והם מאשרים כי בעקבות זאת, היו מעורבים יחד עמו בקטטה אלימה.

לאחר שקילת הראיות, אינני מוצאת כי גרסת הנאשמים, כשלעצמה, לוקה בסתירות פנימיות, אלא כל אחד מהם העיד באופן עקבי לשיטתו. אבהיר כי אינני מוצאת לנכון לזקוף לחובת הנאשמים העדר דיוק בנקודות ספציפיות, כגון: הזווית המדויקת שבה עמד כל אחד מהם, מי בדיוק היו שאר הנוכחים בקפטריה בכל רגע במהלך האירוע, ומי היה באותו רגע מחוץ לדלת, וכו'. שעה שעסקינן באירוע סוער שהתמשך על פני דקות אחדות, קשה לצפות כי הנאשמים יזכרו פרטים שכאלה.

8. בהעדר סתירות פנימיות, יש לבחון את סבירות גרסת הנאשמים, מול ראיות התביעה, ולכך אגש כעת. אני סבורה כי קיימים קשיים קרדינליים בראיות התביעה, כפי שיפורט להלן.

קשיים בעדות ג'ואד חאג' יחיא (המתלונן):

9. עדות המתלונן התאפיינה בלקונויות ובמתן מענה קצר לשאלות צמודות, ללא פרק משמעותי של עדות רציפה וקולחת, זאת למרות היותו בעל השכלה משפטית. באופן כללי, הרושם שנותר הוא כי אין למתלונן עניין של ממש בהליך דן, ההתרחשות אינה זכורה לו לפרטיה, וספק אם הוא מעוניין להיזכר בה. יש להדגיש כי בשום אופן לא ניתן היה להתרשם שהמתלונן שרוי בפחד מפני הנאשמים, מעבר לאי הנעימות הכרוכה תמיד במעמד של מסירת עדות, ובפרט בנוגע לעבירות מן הסוג שבנדון, כך שהיה בגישתו כדי לפגום בתוקף גרסתו ובמידת המהימנות.

10. למעשה, המתלונן לא העיד מיזמתו על תוכן מאיים כלשהו שהושמע כלפיו מצד הנאשמים או מי מהם. גם בקטע היחיד שבו העיד ברציפות יחסית, לא ייחס לנאשמים כל מעשה הדחה כלפיו, ואף לא תיאר איום ספציפי שהופנה אליו, אלא אמר: "ביום שהיתה קטטה נכון? ביום העדות? ישבתי עם הפרקליט חצי שעה, שוחחנו ואז ירדתי לשתות קפה אני ואח שלי בקפיטריה, איך שנכנסנו לקפיטריה פגשתי שני צעירים שלא הכרתי אותם לפני זה. אחרי שלוש ארבע דקות התקרב אלי אחד מהם לא זוכר מי מהם התקרב אלי ודיבר איתי בצורה שלא... הבנתי שמדובר באבא של החשוד, הוא קלט שאני בא להעיד והחליט שיתחיל לקלל. התחיל לקלל. אז התחילה קטטה שם, הגיעו מאבטחים, הפרידו, ואז אחר כך בוצע מעצר מהמאבטחים של בית המשפט. אחר כך נלקחתי לחקירה (עמ' 12 ש' 26 ואילך).

כשנשאל מפורשות מה נאמר לו, השיב: "בן זונה וכל מיני דברים כאלה... היתה רוח של איומים... איך שהתחיל לקלל אמר לי בן זונה, התחלתי גם לקלל... מה שאני זוכר התקרבו אלי התחילו לקלל ולאיים שלא אעיד, אני לא זוכר מילה במילה וזה היה לפני שנה וחצי. אחרי 3-4 דקות התחילה קטטה, כיסאות וכל מיני דברים" (עמ' 13 ש' 13). ב"כ התביעה חזרה ושאלה שוב ושוב מה בדיוק היו המילים שנאמרו לו, וכעת השיב: "כן הם אמרו במפורש אם תעיד לא תישן בלילות... אני לא זוכר משהו ספציפי" (עמ' 14 ש' 18), ובהמשך, לשאלת בית המשפט אמר: "כן, מה זאת אומרת? אמרו שיפגעו בי פיזית. ז"א או שורפים את הבית, או את המכונית, או לפעמים מגיעים לרצח. זה האיומים. מה זה איומים? זה מובן מאילוי" (עמ' 15 ש' 21). ואולם, כל התכנים הללו, לא בא זכרם כלל בכתב האישום, ובכך יש כדי לעורר קושי ממשי.

11. בולטת העובדה שתיאור האיומים בעדות המתלונן גם אינו תואם את נוסח האיומים שייחס לנאשמים בחקירתו במשטרה, מיד לאחר האירוע (ת/1 מיום 27.1.16 בשעה 16:42), אז אמר: "איימו עלי שני בחורים שאני לא אעיד נגד אבא שלהם הבן שלו איים שאם אני אכנס אז מחר הלוויה אם אתה תיכנס ותעיד, אמרתי לו מי אתה בכלל, הוא אמר לי אתה בן זונה בן אלף זונה ... ובאו השניים הוא והבחור שהיה אתו לכיוון שלי ודחפו אותי שניהם אז יצאתי...". בהודעתו השנייה מאותו היום (ת/2 משעה 19.05 ש' 11) ציטט את תוכן האיום באופן דומה: "אם תיכנס לתת עדות, מחר הלוויה שלך". גרסה דומה מסר בעימות שנערך לו מול הנאשם, מיום 31.1.16 (ת/3). עקביותו של המתלונן בשלב החקירה מעלה תמיהה רבה על עדותו.

12. לא למותר לציין כי דקות לאחר קרות האירוע, בעוד זכרוננו טרי, נקרא המתלונן לעמוד בפני המותב הדין בתיק הרצח, על מנת לתאר את ההתרחשויות בקפטריה, וכבר אז תיאר את ההתרחשויות מבלי שהזכיר נוסח דברי איום או הדחה הדומים ללשון האישום: "ישבתי בקפטריה בבית המשפט ומגיע בחור בשם כתיר ואני לא מתעסק אתו, אני יושב ושותה קפה ועמד לצדי והוא מאיים אם אני מעיד נגד אבא שלו אז לא אגיע לטייבה בכלל. אני סתם יושב ולא מכיר אותו, בחיים לא ראיתי אותו ומה זה קשור לעדות? זה לא רלוונטי והוא לא יודע מה אני הולך להגיד". בנוסף, באותו מעמד לא ייחס כל אמירות לנאשם 2, אלא האשים אותו בתקיפת אחיו בלבד: "היה עוד בחור ולקחתי כיסא ונתנו מכה לאח שלי וויסאם..." (ת/4- פרוט' תפ"ח 14-10-35703 מיום 27.1.16).

13. ב"כ התביעה שהיתה מודעת לפער בין הגרסאות הפנתה אל המתלונן שאלה ישירה בעניין תוכן האיום ששמע, אך בכך לא היה די, עד שהיה צורך להפנותו באופן ממוקד למילותיו שלו בהודעתו, בהן רימז לדברים המיוחסים בכתב האישום, ואז העיד כך: "(העד מעיין). כן נו? זה מה שאמרתי איומים ואמרתי שיכול להיות שזה יגיע לרצח זה מה שאמרתי בזמנו אמרו לי אם תעיד מחר תהיה הלוויה שלך. זה מה שאמרתי יכול להיות שירצחו אותי מחר מחרתיים או בעוד שבועיים" (עמ' 19 ש' 10). ואולם, כשנתבקש בחקירה הנגדית לתאר שוב את מהלך האירוע, חזר ואמר ש"היו קללות" (עמ' 26 ש' 28), מבלי שהזכיר כי נאמר לו משהו הקשור בלוויה, מה שהותיר את הרושם שאינו מצליח להיזכר כי אמנם נאמרו לו הדברים הללו. רק כשנתבקש לכך שוב, במפורש, על ידי ב"כ הנאשם 1, חזר והזכיר את עניין הלוויה, אך זאת תוך שאמר כי אינו זוכר (עמ' 33 ש' 18):

ש. את האיומים אתה יכול להגיד בערבית?

ת. כן, למשל הלוויה שלך זה ג'נסטק, מה זה ג'נסטק, זה הלוויה.

ש. איזה עוד מילים אמרו לך בערבית?

ת. לא זוכר.

ש. אבל בעברית זכרת

ת. אמרו לי בן זונה הסברתי לך.

ש. איזה עוד איומים

ת. אמרתי הלוויה שלך זה ג'נסה שלך.

14. קושי נוסף מתעורר כיוון שהמתלונן לא ידע לומר מי מבין שני הנאשמים איים עליו. בתחילה, בחקירתו הראשית, נתבקש לפרט מה אמר לו כל אחד מן הנאשמים, והשיב כי הנאשם 1 הוא שאיים עליו, ואילו הנאשם 2 רק היה מעורב בקטטה (עמ' 18 ש' 16); מיד לאחר מכן, טען כי אינו זוכר מי מן הנאשמים אמר את הדברים בקשר ללוויה שלו; בהמשך, שינה דעתו וטען כי הנאשם 2 הוא שאיים עליו (עמ' 19 ש' 24). לעומת זאת, בחקירה הנגדית, אמר כי רק אחד מן הנאשמים איים עליו, אך אינו זוכר מי מהם (עמ' 35 ש' 22), ועל עמדתו זו חזר מספר פעמים, למשל: "אני מסכים איתך, אמרתי לך מלכתחילה, לא אמרתי מתחילת הדין ששניהם איימו עלי, אחד מהם איים" ומיד הוסיף אמירה

המבליטה את חוסר בטחונו בעניין זהותו של מי שאיים עליו: "אם את אומרת שאמרתי בעדות שכתיר איים עליי, אז בזמנו כתיר איים עליי" (עמ' 36 ש' 7).

אם לא די באמור, יש לשים לב לדברי המתלונן בסיום עדותו:

ש. במשטרה אמרת ששניים איימו עליך אתה רואה את הסתירה

ת. יכול להיות.

ש. למה תשקר

ת. בחקירה הראשונה זה היה מול שופטים לא מול המשטרה.

ש. איפה אמרת אמת היום או במשטרה או מתי

ת. מה שאמרתי במשטרה גם אמרתי היום, שאלה אותי לגבי השופטים.

ש. אמרת במשטרה, שהבחור השני אמר לך אתה תהיה מרוסק הלילה זה נכון או לא

ת. השני? לא זוכר מי אמר את המשפט הזה, לגבי איומים רק אחד אמר, לגבי הקטטה שניים.

ש. מה שאמרתי במשטרה ששני אנשים איימו עליך אחד אמר תהיה לוויה השניה אמר תהיה מרוסק הלילה זה לא נכון, כי רק אחד אמר את הכל

ת. יכול להיות

ברור שיש בדברי המתלונן כדי להותיר ספק של ממש בשאלה מי מבין הנאשמים הוא שאיים עליו לטענתו, וכל זמן שלא הצביע בבירור על אחד הנאשמים, הרי הספק פועל כלפי שניהם.

15. עוד יש לציין כי המתלונן אישר שלא היתה לו היכרות מוקדמת עם הנאשם 2, ושמו נודע לו רק בשלב מאוחר באותו היום, מפי אחיו וויסאם, עת פגש בו בעת שהיו שניהם עצורים (עמ' 36 ש' 16-21). ואמנם, בחקירתו הראשונה (ת/1) לא ידע את פרטי המעורב הנוסף (לשיטתו), אך בעת חקירתו השנייה (ת/2), מסר כי "אמרו לו" שהשני הוא מהדי, בן אחיו של הנאשם בתיק הרצח (שם ש' 36). עדותו זו מעלה את החשש שמא שרבב את שמו של הנאשם 2 כמעורב, על פי מידע שקיבל מוויסאם, ואין כל ביטחון בכך שהוא עצמו (המתלונן) אכן התכוון אליו דווקא, בתארו את האירוע.

מה שמחזק עוד את הקושי האחרון הוא העובדה שבניגוד לעדות המתלונן לפיה אחיו וויסאם היה לידו ושמע את האיומים (עמ' 24 ש' 11), מסר וויסאם, הן בחקירתו והן בעדותו, כי לא היו איומים ולא שמע איומים כלל. כשעומת

המתלונן עם העובדה שוויסאם העיד כי לא שמע דבר, הוסיפה תשובתו לבלבל: "אני אמרתי לו מה שאמרו לי" (עמ' 24 ש' 27), מה שסותר את טענתו הקודמת, לפיה וויסאם שמע את האיומים באופן ישיר.

16. נקודה נוספת שעוררה קושי, נוגעת לטענת המתלונן לפיה היה בידי הנאשם 1 חפץ חד. מסתבר כי גם בעניין זה, מסר כמה גרסאות סותרות. ראשית, יש לשים לב לכך שהעניין עלה רק כבדרך אגב, בעת חקירתו הנגדית. שעה שטענה משמעותית זו עלתה כבר בהודעתו, התעוררה תמיהה של ממש, כיצד לא זכר את הדבר בחקירתו הראשית. שנית, עיון בהודעותיו מעלה כי בעוד שבהודעה הראשונה (ת/1) מסר כי ראה את הסכין: "אני לקחתי כיסא לזרוק כי ראיתי שלכתיר יש משהו חד ביד, נראה לי סכין קטנה... תחשבי שבן אדם בא ומאיים ומחזיק משהו חד ביד (שם ש' 20, 32), הרי בהודעתו השנייה (ת/2) מסר כי רק חשד בקיומה של סכין: "כתיר עשה תנועה עם היד לכיוון הכיס, וחשדתי שיש לו משהו", היינו: לא ראה בפועל סכין. המתלונן עומת עם ההבדלים בין הגרסאות, אך לא מסר הסבר משכנע (עמ' 30 ש' 8-10).

17. סיכומי של דבר, עדות המתלונן לא סיפקה גרסה סדורה ועקבית בעניין דברי ההדחה, למרות מאמצים לריענון זכרונו, ובנוסף, קיימות סתירות של ממש בין עדותו לעדויות האחרים. מעבר לכך, קיימות סתירות בין גרסאותיו של המתלונן עצמו, ולא מצאתי עילה מספקת להעדיף את האמור בהודעותיו על פני עדותו בפניי.

קשיים בעדות וויסאם חאג' יחיא:

18. עדותו של וויסאם, אף היא היתה לקונית למדי, תוך מתן תשובות קצרות מאד, לשאלות עוקבות, ללא מסירת גרסה קולחת ובשרנית. ההתרשמות שנותרה היא כי גם הוא, כמו המתלונן, אינו בעל עניין רב בעדות, ואינו זוכר את הפרטים, למרות נכונותו להשיב לשאלות שנשאל.

19. וויסאם העיד כי ירד עם אחיו המתלונן לקפטריה, אך מיד יצא לעשן סיגריה בחוץ, ואז נקרא פנימה, בשל הקטטה שפרצה. לדבריו, כשנכנס, ראה "כיסאות עפים באוויר" (עמ' 66 ש' 15), ואת המתלונן נוטל חלק פעיל בקטטה. בשלב זה, לפי עדותו, אף הוא עצמו הרים כיסא, אך קיבל מכה בראשו מכיסא שהועף לעברו, ואיבד את ההכרה. וויסאם העיד שוב ושוב כי אינו זוכר שהיו קללות, אלא קטטה בלבד, וכי בעת שהיו קללות, היה בחוץ, ולא יכול היה לשמוע (עמ' 68-69). כמו כן, טען כי אינו זוכר את הגורם לקטטה, והיה מרוכז בפציעה שספג, "דם וסחרחרת" (עמ' 68 ש' 25). עדות זו אינה מחזקת את ראיות התביעה, ולא עולה ממנה כי בוצעה עבירה של הדחה. מעבר לכך, היא סותרת את עדות המתלונן באופן בולט, היות שכזכור, טען המתלונן כי וויסאם עמד לידו ושמע את האיומים כלפיו (עמ' 24 ש' 11).

20. לא למותר לציין כי וויסאם הוכרז כעד עוין בשל פערים מסוימים בין גרסאותיו, אך גם לאחר מכן, עמד על דעתו כי לא מסר בחקירה ששמע קללות כלפי אחיו, אלא רק ראה שהחלה קטטה. כמו כן, אישר שאף הוא הצטרף להשלכת הכיסאות, יחד עם המתלונן, עד שנפצע בעצמו: "קראו לי יש קטטה בפנים, לא שמעתי קללות, לא שמעתי איומים...". לא היה לי דיבור עם אח שלי, לא זוכר, סך הכל נכנסתי, היו זריקות של כיסאות, זה הכל" (עמ' 76 ש' 6).

7-10). התובעת הפנתה את וויסאם לאמרתו בחקירה בנוגע לעילת הקטטה, שם מסר: "בגלל שקיללנו אותנו, רוצים לעשות נזקים לאנשים שבאים להעיד", אך הוא הבהיר כי אמירתו זו בחקירתו לא היתה מבוססת: "יכול להיות שזה היה ניחוש" (עמ' 77 ש' 27). בהקשר זה יש לדיוק ולציין כי אף בהודעתו לא ניתנה תשובה החלטית בעניין הגורם לקטטה, ובין היתר מסר שם כי התוקפים לא אמרו מה הסיבה למעשיהם (שם ש' 42).

21. המסקנה היא כי עדות וויסאם אינה יכולה לשמש נדבך משמעותי להוכחת האישום, שכן אין בה כדי ללמד כי נאמרו דברי איום והדחה, ואין בה ראיה מבוססת לעניין העילה הממוקדת לפרוץ הקטטה. בנוסף, קיימות סתירות מהותיות בין גרסת וויסאם, לבין גרסת המתלונן.

קשיים בעדות אמיר חאג' יחיא:

22. בשונה מעדויות המתלונן ואחיו, עדותו של אמיר היתה קולחת ו"מתמסרת", ותכנה היה מפליל כלפי הנאשמים. למרות זאת, בחינה מעמיקה יותר מלמדת כי יש לנהוג זהירות רבה בעדות זו, כפי שאראה להלן.

23. אין לשכוח כי אמיר הוא בנו של הקרבן בתיק הרצח. על מידת הרגישות הנדרשת בעת בחינת גרסתו, ניתן ללמוד כבר ממילות הפתיחה של עדותו:

ש. מה עשית בבית משפט המחוזי בלוד ביום 27.1.16.

ת. היה לי דיונים בקשר לרצח של אבא שלי. אנחנו כבר שלוש שנים בעניין של אבא שלי בבתי משפט שאבא שלי מנהל מכללת עמל בטייבה שנרצח לפני שלוש שנים בערך בחדר על ידי פושעים בדם קר. בעזרת השם האמת תצא לאור עוד מעט. החשוד ברצח אבא שלי זה אבא של הנאשם שיושב כאן.

ש. איך קוראים למי שמואשם ברצח.

ת. וואיל כעיק. ולבן שלו זה כתיר כעיק. לפני שאני נכנס למה שקרה בבית המשפט לפני שנה בערך אני התלוננתי במשטרה במשטרת קידמה בטייבה, שהבן של אחיו מהדי כעיק שהיה מפריע לי הרבה בתוך העיר, ביום החג לפני שנה בדיוק מהיום הזה, בבית חולים מאיר הייתי יושב בחוץ על הספסל בשעה..... זה קרה כמה חודשים אחרי האירוע שלנו....

עינינו הרואות, כבר בתחילת עדותו מבהיר אמיר כי עדותו כאן קשורה בטבורה לתיק הרצח שברקע, אשר בעת עדותו התנהל עדיין בבית המשפט המחוזי.

מעבר לכך, עולה מן הדברים כי קיים עימות בין אמיר לבין הנאשם 2, עניין אליו ישוב בהמשך עדותו (עמ' 41): "אם לא היה מפריע לי מהדי בטייבה הייתי מתלונן עליו? כתיר בן הנאשם התלוננתי עליו? למה יש לי אינטרס לשקר? בגלל שמהדי הפריע לי התלוננתי עליו. כתיר לא הפריע לי לא התלוננתי עליו. אני לא מערב בין התיק שלנו לבין התיק הזה".

בניגוד לרושם שניסה אמיר ליצור, כאילו העימות שלו עם הנאשם 2 הוא עניין נקודתי וחריג, עלה בחקירתו הנגדית, שישנו עימות נוסף, בינו לבין אביו של הנאשם 1, במסגרתו נחקר במשטרה בגין איומים, ונפתח נגדו תיק חקירה (עמ' 48 ש' 28).

לדעתי, קרבתו של אמיר לפרשה הכאובה נשוא תיק הרצח, ומעורבותו בעימותים שונים עם הנאשמים או עם בני משפחתם, מחייבות להתייחס לעדותו המפלילה באופן זהיר ביותר.

24. לגופו של עניין, קיימים פערים ממשיים בין גרסאותיו של אמיר. לפי עדותו, בעת שהיה בקפיטריה יחד עם המתלונן ועם בן דודו עבד אל מאלק, דיברו על הרצח, ולפתע נכנס הנאשם 1, יחד עם הנאשם 2, וקילל בנוסח הבא: "הוא קילל אותי, כתיר קילל את ג'ואד הוא קילל אותו יא שרמוטה בן אלף זונה. ג'ואד אומר לו אתה מדבר איתי. אומר לו כאילו אם אתה נותן עדות עבור אבא שלי הלוויה שלך מחר... מהדי התחיל לצעוק ולהרים ידיים ואתם תמותו מרוסקים, דברים כאלה" (עמ' 39). לכאורה, עדות זו תואמת את האמור בכתב האישום לחלוטין, ואולם, חשוב לשים לב לכך שקיים פער משמעותי בינה לבין תוכן הודעתו של אמיר בחקירתו במשטרה (נ/1), שם מסר גרסה קולחת ממנה נעדר כל אזכור למעורבות הנאשם 2, ובנוסף, הופיע בה נוסח שונה לחלוטין של האיומים הנטענים: "אנא באורגיק יא חושרמוטה, שבתרגום זה "אני יראה לך יא בן זונה", וג'ואד חג' יחיא אמר לכתיר קעיק "אתה מדבר איתי?" וכתיר קעיק אומר לג'ואד בערבית ואני מתרגם "אם אתה מביא את השם של אבא שלי אתה לא תחזור חי לטייבה", איימו עליו כאילו" (שם ש' 35-38). תיאור זה שונה בתכלית מן העדות, ומלשון ההדחה המיוחסת לנאשם 1, שכן לא נזכר בו איום הקשור ללוויה. עיון בהודעה מעלה כי רק לאחר שהחוקר ציטט בפני אמיר את הנוסח המלא של דברי ההדחה כפי שנרשמו מפי המתלונן (נאשם 1: "מחר הלוויה שלך"; נאשם 2: "אתם מרוסקים הלילה"), ידע זה לאשר כי כך אמנם היה נוסח הדברים (נ/1 ש' 62-72), ותשובותיו מעלות תהייה: נוכח החשיבות שייחס לעניין והיות שמדובר באירוע שהיה מסעיר ביותר עבורו, כיצד זה שלא ידע לצטט את הדברים המדויקים ששמע, בפני החוקר, מיזמתו? העובדה שלא עשה כך, מעלה חשש כבד שלאמתו של דבר, אמיר לא שמע את הדברים במו אזניו, ולא ידע את תכנם, ואמנם מתקבל הרושם שהם הושמו בפיו על ידי החוקר.

ראוי להדגיש שוב, כי אמיר לא מסר מיזמתו כל תוכן מפליל כלפי הנאשם 2, אלא לאחר שהחוקר העלה את שמו של הנאשם 2, והפנה אותו לתוכן שנרשם מפי המתלונן.

25. בחקירה הנגדית עלה כי מעבר לפער בין הגרסאות, אמיר מאשר כי לא ציטט במדויק את דברי האיום ששמע, אלא נתן להם פרשנות משלו:

ש. שאתה שמעת את האיום עם המילה הלוויה אז המילה הלוויה היתה בעברית ושאר המשפט בערבית?

ת. מה שאמרתי פה במשטרה מאה אחוז הכל נכון. אני אמרתי שהוא אמר לי מה היה אחרי הקללה אמרתי לו הוא דיבר איתו כאילו הוא רוצה אותו אם מביא את העדות של אבא שלו יפה הוא יהרוג אותו ירצח אותו.

ש. ככה הוא אמר?

ת. לא. אני פירשתי את זה. אמר לי מה נאמר אמרתי לו מחר ההלוויה שלך אם אתה מביא את העדות שלך. אני פירשתי את זה. שאל אותי מה היה בדיוק אמרתי לו ככה וככה. אבל מפורשת כאילו אם אתה מזכיר את השם של אבא שלי, מזכיר אותו בעדות אני כאילו אהרוג אותך וזה הכבוד שלהם, ככה הם מדברים תמיד.

ש. שהחוקר שאל אותך מה היה שם בקפוטריה איזה מילים נאמרו, אתה תרגמת את זה אמרת את זה בערבית ותרגמת לו אם אתה מביא את השם של אבא שלי אתה לא תחזור חי לטייבה.

ת. כן.

ש. וגם הוא ביקש ממך תגיד את זה בערבית ואמרת לו "איזה תפתח תומק על אבוי" בתרווחש הטייבה עייש". עכשיו אני לא שמעתי במילים האלה נרצח אותך. נהרוג אותך, לא שמעתי במשפט הזה אלא שלא תחזור לטייבה.

ת. אני עומד עם ארבעה חמישה אנשים, יפה? אם אני שומע מי ששאל אותי מה היה שם אני אגיד לו תשמע הוא איים על חייו רוצה לרצוח אותו. הוא לא שאל אותי מילה במילה. בהתחלה פירשתי למשטרה מה היה, אמרתי אתה לא תחזור חי לטייבה מובן המילה והמשפט שהוא רוצה לרצוח אותו. אמר לי תגיד במפורש שמעת שאמר מילה אחרי מילה אמרתי לו כן... הם לא אמרו לי תגיד מילה במילה, החוקר אמר לי במילה במילה שאני אומר למישהו אני לא רוצה שתחזור חי לתל אביב זה לא רצח? אני לא רוצה לרצוח אותך? מה הכוונה פה?

ש. השוטר שאל אותך איזה מילים השתמשו לא אמרת לו אני פירשתי את זה.

ת. אני לא רשום, פירשתי.

יוצא אפוא כי יש חוסר בהירות משמעותי, לגבי התוכן המדויק של הדברים שנאמרו.

26. בעדות אמיר התבלטה חד צדדיות מגוננת כלפי המתלונן ואחיו וויסאם, אף מעבר לגרסתם שלהם. בניגוד להודאת השניים בכך שהיו מעורבים בהשלכת כיסאות (עמ' 25 ש' 17; עמ' 66 ש' 22), התחמק הוא מלאשר מעורבותם בכך, וטען כי הם לא היו בתוך הקפטריה באותה עת (עמ' 46 ש' 14). לעומת זאת, העיד כי ראה את הנאשם 1 משליך כיסא על וויסאם (עמ' 43 ש' 6), זאת בניגוד לתוכן הודעתו (נ' 1), שם לא עלה עניין שכזה, אלא נאמר מפיו כי אינו זוכר מי השליך כיסאות (שם ש' 44). כשנשאל על הסתירה בחקירה הנגדית, לא סיפק הסבר המניח את הדעת, והסברו היחיד הוא "לא שאלו אותי" (עמ' 43 ש' 28).

27. עוד עניין ראוי לציון הוא כי אמיר העיד שאת המשפט "אתם מרוסקים", אמר הנאשם 2 בנוכחות עבד אל מאלכ: "הוא (הנאשם 2) היה עומד פה, כתיר היה עומד לידו, וג'ואד עמד שם, וגם אני ועבד אל מאלכ, והוא אמר ככה עם הידיים שלו אתם מרוסקים, תמותו" (עמ' 47 ש' 2). ואולם, בניגוד גמור לכך, העיד עבד אל מאלכ, אשר הובא לעדות מטעם ההגנה, כי אמנם שמע קללות, אך לא שמע אימים כלל (עמ' 84 ש' 16-13). כשעומת אמיר עם פער זה, טען כי ייתכן שעבד אל מאלכ פחד להעיד על האימים (עמ' 42 ש' 28), אך לא הובאה כל ראיה מטעם התביעה לחיזוק השערה זו.

28. מכל האמור עולה כי בניגוד למראית העין הראשונית, עדות אמיר מעלה קשיים ותהיות רבים, הפוגמים במסקלה.

סיכום ביניים

29. כפי שנכתב בראשית הדברים, הוכח מעבר לכל ספק סביר כי במועד האירוע התפתחה קטטה אלימה, אשר בה היו הנאשמים וכמה מעדי התביעה מעורבים, אך עניינו של האישום בעבירת הדחה, מצד הנאשמים כלפי המתלונן. בעניין זה, הראיתי כי עדויות התביעה היו רצופות קשיים וסתירות, ולמעשה אף אחת מהן אינה מעמידה גרסה מלאה ומשכנעת שיש בה כדי לבסס את האישום. במיוחד בלט חוסר היכולת של המתלונן למסור תשובה עקבית וברורה, לשאלות העובדתיות הפשוטות: מי מבין הנאשמים אמר לו את דברי ההדחה, ומה היה נוסחם המדויק. גם עדות וויסאם לא סייעה רבות לתביעה, באשר עלה ממנה כי לא נכח בעת חילופי הדברים בין המתלונן לנאשמים, כיוון שהיה מחוץ לקפטריה.

קושי רב משקל נעוץ בעדותו של אמיר חאג' יחיא, שהיתה דומיננטית פי כמה מעדויות המתלונן או אחיו, למרות היותו עד ראיה בלבד, אשר לא נטל חלק בעימות ובקטטה. בשים לב להיותו בנו של הקרבן בתיק הרצח שברקע, בחנתי את עדותו לעמקה בזהירות רבה, ועלה בליבי חשש של ממש שמא מעמדו הרגיש והכאוב, אשר אף הוביל לעימותים שונים עם הנאשמים או עם בני משפחתם, היטה את עדותו נגד הנאשמים.

30. נוכח הקשיים הרבים, נותר ספק של ממש האם אמרו הנאשמים את הדברים המיוחסים להם, או שמא יש אמת בגרסתם, אודות אופן ההתרחשות. בכך יש כדי להוביל לזיכויים מחמת הספק.

31. למען הזהירות, אראה כעת כי גם אילו קבעתי שהוכחה אמירת הדברים, עדיין אין בכך כדי לבסס עבירה של הדחה, זאת לאור ההקשר שבו נאמרו, והעדר היסוד הנפשי הנדרש.

המבחן המשפטי

32. לצורך הוכחת העבירה של הדחה בעדות, שומה על התביעה להוכיח כי היתה לנאשמים כוונה של ממש לגרום לכך שהמתלונן לא יעיד, בתיק הרצח.

33. כידוע, על פי סעיף 246 לחוק העונשין, עבירת ההדחה בעדות כוללת מדרג של חומרה, כך שביצועה תוך הפעלת כוח או איומים וכו', חמור יותר לעומת ביצועה ללא רכיבי התנהגות אלה. בענייננו, האישום מייחס את העבירה על פי החלופה המקלה מבין השתיים, היינו: הדחה על דרך של שכנוע (ע"פ 697/79 כהן נ' מד"י (14.4.80)). בעניינה של חלופה זו כותב קדמי:

"המדובר בעבירה התנהגותית שאינה מציגה דרישה מפורשת לקיומו של הלך נפש מסוים. ברם, זאת לכאורה בלבד, בהתחשב בכך שהמונח "מניע" - על פי הגישה הנוהגת- מגלם בתוכו דרישה של "כוונה"; שהרי אינך יכול להניע אדם לעשות מעשה, אלא אם כן הנך מתכוון להביאו לכלל עשייתו. כך לעניין "מניע" ועל אחת כמה וכמה לעניין "מנסה להניע", שהניסיון טומן בחובו מעצם בריאתו "כוונה".... במצב דברים זה...משמעותה של "כוונה" בעבירה מסוג זה הוא: עשיית המעשה מתוך "שאיפה" להשיג את התוצאה שהאיסור מבקש למנוע. בכך, הופכת העבירה לפי סעיף זה לעבירה התנהגותית מטריתית..." ("על הדין בפלילים" חלק שלישי, מהדורת תשס"ו-2006, עמ' 1584).

בפסיקה נקבע כי משמעות לשון החוק "המניע אדם", שבסעיפים 245 ו-246 לחוק העונשין, היא של שידול כמשמעותו בסעיף 30 לחוק העונשין, היינו: בשכנוע, או בעידוד, בדרישה, בהפצרה או בכל דרך שיש בה משום הפעלת לחץ, אך האחריות הפלילית תוטל גם במצבים בהם השידול לא נשא פרי (ראו גם: ע"פ 3468/07 עצמון נ' מד"י (14.7.2010)). בהקשר זה נאמר ברע"פ 7153/99 אלגד נ' מד"י (29.8.01):

בהקשר זה יצוין כי סעיף 245(א) לחוק יוצר חריג לכללי השידול הרגילים, שכן הוא משווה את העונש בגין ניסיון לשידול בחקירה לעונשו של המשידל בחקירה בניגוד לכלל הקבוע כיום בסעיף 33 לחוק. חריג זה מלמד כי המחוקק ראה בעצם ניסיון שידולו של אחר לפגוע בחקירה התנהגות המסכנת את הליך עשיית המשפט ואת תקינותן של חקירות לשם בירור האמת אף כאשר ניסיון השידול לא השיג את מטרותיו. עצם פעולתו של המנסה לשדל, מתוך שאיפה להביא אחר לידי אי-מסירת הודעה בחקירה, מסירת הודעה שקרית או חזרה מהודעה שנמסרה, נוגדת את הערכים החברתיים של טוהר עשיית המשפט וגילוי האמת אף כאשר שאיפה זו לא מומשה.

לאור הדברים הללו, היה על התביעה להוכיח כי הנאשמים שידלו, או לכל הפחות ניסו לשדל ולשכנע את המתלונן, שלא להעיד. לדעתי התביעה לא עמדה בנטל הנדרש.

34. יש לשים לב לכך שבכל מהלך המשפט, לא הובהר מה היה חלקו של המתלונן בפרשת תיק הרצח, ועל מה היה אמור להעיד שם, ובעניין זה, נותרו עיני בית המשפט מכוסות. התוצאה היא שאין בידי לשקול ולהעריך את מידת חששם של הנאשמים מפני עדותו שם, ומידת העניין שהיה להם להדיחו ממנה. בעצם, אף לא הובאה הוכחה לכך שהיתה להם ידיעה כלשהי אודות תוכן העדות שעמד למסור.

ודוק, הבאת ראיות בעניין תוכן גרסתו של המתלונן, כפי שהיתה אמורה להישמע במשפט שבו הודח לפי הטענה, היא חיונית לצורך הרשעה בעבירת הדחה בעדות, וחשיבותה היא כמובן בהבהרת מסכת העניינים כפי שהתרחשה סביב העדות המדוברת, לשם הבנת המוטיבציה שהיתה לנאשמים למנוע אותה. ואמנם, במקרים המתאימים נוהגת התביעה להביא ראיות ממשיות אודות תפקידה של העדות במסגרת תצרך הראיות שהובא בפני בית המשפט, בפרשה האחרת (ראו למשל: עניין אלגד הנ"ל; ע"פ 551/80 ביטון נ' מד"י (17.11.80); ת.פ. (מחוזי חי') 6130-07 מד"י נ' עסאף (2.5.11)).

לדעתי, במקרה דנן, הצורך בהבהרת תפקידה של עדות המתלונן במסגרת תצורך הראיות בתיק הרצח היה חיוני ביותר, שכן מעשה ההדחה עצמו התמצה במילים ספורות ונטולות הקשר קונקרטי, אשר לא ניתן לרדת לפרשן האמתי, ואף לא ניתן לייחס להן כוונת שידול והדחה, ללא ההבהרה כאמור.

35. חשוב לציין כי עלה ספק של ממש לגבי מידת ההיכרות בין הנאשמים לבין המתלונן קודם לאירוע. הנאשם 1 טען כי לא הכיר את המתלונן קודם לאירוע (עמ' 88 ש' 17) ואף הנאשם 2 מסר כך (עמ' 97 ש' 31). מן הצד השני, אף המתלונן העיד כי לא הכיר את הנאשמים (עמ' 12 ש' 27), ואחיו וויסאם העיד באופן דומה (עמ' 73 ש' 8). מן העדויות ניתן היה להתרשם כי לא רק שלא היתה היכרות קודמת ממשית, אלא שלא היה ידוע לנאשמים מה הזיקה של המתלונן לתיק הרצח, עד שנתקלו בו בקפטריה. למעשה, העד היחיד שהעיד באופן ברור על היכרותו הקודמת עם הנאשמים הוא אמיר (עמ' 40 ש' 5), אשר תיאר עימותים קודמים שלו עמם, ובעניין רגישות מעורבותו בפרשה, כבר דנתי קודם לכן בהרחבה.

בנסיבות הללו, נותר ספק לגבי מידת רצונם של הנאשמים להדיח את המתלונן, שעמו לא היתה להם היכרות.

36. תוכן דברי ההדחה המיוחסים לנאשמים, כולל שתי אמירות ממוקדות וקצרות ביותר, שנאמרו מיד כשנתקלו הצדדים זה בזה, ולא נערכה שיחה של ממש ביניהם לבין המתלונן. חשיבות רבה יש לכך שהדברים המיוחסים להם כלליים וסתמיים, ואינם נוגעים כלל למקרה הקונקרטי של הרצח, כפי שנטען באישום.

37. עלה בבירור מעדויות התביעה כי הדברים נאמרו כלפי המתלונן מתוך עוינות, בהתעמתות שהתדרדרה עד מהרה לקטטה אלימה ורבת משתתפים. בכך יש לדעתי כדי להעלות ספק בנוגע לכוונת ההדחה, שכן אילו היתה מטרת הנאשמים לשכנע את המתלונן שלא להעיד בתיק הרצח, ניתן היה לצפות שיבחרו לפנות אליו בדרך אחרת, תוך ניסיונות שידול ושכנוע. הניסיון השיפוטי מלמד כי שיחות שידול שכאלה, דרכן להתבצע בתנאי פרטיות, מתוך כוונה להסתרת הדברים, ותוך שימוש בדברי חלקלקות. במקרים אחרים ייחס בית המשפט משקל לניסיונות ההסתרה כעדות לקיומה של כוונה פלילית (ראו למשל: ת"פ (מחוזי ת"א) 40106-01 מד"י נ' דרוויש (14.5.02), ומכאן ניתן ללמוד לענייננו, על דרך השלילה, כי הפנייה אל המתלונן בקפטריה של בית המשפט, בנוכחות רבים, בעיצומו של הדיון בתיק הרצח, מפחיתה את הסבירות לכך שהנאשמים קיוו באמת ובתמים לשדלו להימנע מלהעיד. נראה יותר, כי נערכו חילופי דברים כעוסים בשל העוינות בין הצדדים, מה שהוביל עד מהרה לפרוץ הקטטה.

38. כאן המקום להעיר כי בניגוד להוראת החיקוק שבכתב האישום (לפי סעיף 246(א)) המחייבת הוכחת שידול, תיאור העובדות שלפנינו מייחס לנאשמים מילות איום מפורשות כלפי המתלונן, מה שמתאים יותר, לכאורה, לחלופה המחמירה שבסעיף (לפי סעיף 246(ב)) - עבירה שעונשה 9 שנות מאסר). מטעם התביעה לא ניתן הסבר לפער שבין תיאור העובדות לבין החלופה שנבחרה, מה שהותיר רושם של מלאכת כלאיים, שנועדה לשוות לאירוע אופי חמור במיוחד, מבלי להתחייב בהוכחת החלופה המחמירה.

39. כללו של דבר, לא שוכנעתי כי כוונת הנאשמים היתה להדיח את המתלונן, שכן לא הוכח מעבר לכל ספק סביר כי נערך ניסיון ממשי לשדלו שלא להעיד בתיק הרצח.

סיכום

40. במישור העובדתי, נותר ספק של ממש לגבי עצם אמירת הדברים המיוחסים לנאשמים. זאת, בשל פערים בין גרסאות עדי התביעה, ובעיקר סתירות פנימיות בין גרסאותיו השונות של המתלונן. בנוסף, עלו קשיים רבים בעניין עדותו של אמיר חאג' יחיא, בין היתר בשל מעורבותו הרגשית בתיק הרצח, בהיותו בנו של קרבן הרצח. לאור כל אלה, קבעתי כי לא הוכחו העובדות, ובעצם לא ניתן לשלול את גרסת הנאשמים לפיה המתלונן הוא שהחל לתקוף אותם.

41. מעבר לאמור, ולשם הזהירות בלבד, הראיתי כי נותר קושי כבד משקל גם בנוגע להוכחת היסוד הנפשי, כנדרש על פי סעיף 246(א) לחוק, שכן לא הוכח קיומה של כוונת שידול מצד הנאשמים. זאת, לאור הנסיבות בהן נאמרו הדברים הנטענים, במפגש רגעי בין הצדדים, בקפטריה של בית המשפט, בפומבי וללא ניסיון הסתרה. בנסיבות אלו, מסקנתי היא כי גם אילו הוכחה אמירת הדברים, לא היה בכך כדי לגבש עבירה של הדחה בעדות.

42. בסופו של יום, עלה שבמועד האירוע פרצה קטטה מכוערת ואלימה בבית המשפט, בה היו מעורבים שני הצדדים, לרקע התנהלות תיק הרצח, אך בשום אופן לא הוכח ברף ההוכחה הנדרש בפלילים כי בוצעה הדחה כלפי המתלונן.

למען הסר ספק יובהר כי היות שלנאשמים לא יוחסה ההשתתפות בתגרה, והם לא התגוננו מפני עבירה זו, לכן לא ניתן להרשיעם אף לגביה.

43. סוף דבר, אני מזכה את הנאשמים מחמת הספק.

ניתנה היום, כ"ה תשרי תשע"ט, 04 אוקטובר 2018, במעמד הצדדים